

Frågan för Dagen:

FRAMTIDENS KRIG OCH SVERIGES FÖRSVAR.

Chefen för flygvapnet, generallöjtnant Bengt Nordenskiöld höll den 17 februari på särskild inbjudan ett uppmärksammat föredrag i den nämnda brännande frågan inför studenter i Lund. Dagspressen återgav efteråt det väsentliga i föredraget. Ufl återger här TT-referatet av detta.

Framtidens krig kommer mer än något tidigare att präglas av tekniken. I en väpnad konflikt - om det nu måste bli en sådan - mellan väst och öst måste västerlandet kompensera Sovjets överlägsna massa med överlägsen teknik. Därför måste också vårt land vara väl framme i den krigstekniska utvecklingen, och med tekniskt betonade stridsmedel, för att inte bli underlägset både i kvalitet och kvantitet. Styrkeförhållandena i världen i dag räknas inte bara i armékårer och bataljoner utan minst lika mycket efter utrustningen med tekniska stridsmedel hos nationerna.

I dagens läge och så långt framåt man nu kan se, d v s 5 år, är det några ur andra världskriget framsprungna vapen att särskilt ta hänsyn till:

långdistansbombplanen, vilka nu nått upp till en praktisk aktionsradie, som medger för den stora massan av dem att från Europas ytterzoner nå Sovjetunionens inre och för en mindre del t o m nå dit från amerikanska kontinenten,

atombomben, som innebär en så ökad verkan av bombkriget att skillnaden väl kan betecknas som revolutionerande,

r o b o t v a p n e n , som i viss mån kan ersätta bombplanen, men alltjämt lider av samma svagheter som under det senaste kriget, nämligen dålig precision och kort räckvidd,

t e l e t e k n i k e n , som ofantligt ökat bombplanens möjligheter att operera i mörker, dålig sikt och på stor höjd, samtidigt som den givit jaktplanen och luftvärnet ökade möjligheter till effektiv motverkan,

l u f t t r u p p e r n a och transportflygplanen, som skapat en ny möjlighet att invadera fiendens territorium, nämligen genom luften, förbi eller över det markbundna försvaret vid kuster och landgräns,

m o t o r i s e r i n g e n , som medfört avsevärt ökad rörlighet och eldkraft hos marktrupperna men också ökad sårbarhet, inte minst från luften,

h a n g a r f a r t y g e t , d v s den flytande flygbasen, som blivit den moderna stormaktsflottans kärna och som gjort flygplanet till det viktigaste vapnet i sjökriget samtidigt som det skapat möjlighet till snabba förflyttningar av flygförband över världshaven,

l u f t m a s t e n , som givit ubåten ett försteg över antiubåtsmedlen och därför ånyo gjort ubåten till ett farligt hot mot sjöförbindelserna,

i n v a s i o n s b å t a r n a , som underlättar snabb invasion över havet mot en öppen kust, dock endast under förutsättning av luftherravälde,

f l y g p l a n r a k e t e n , som jämte flygplankanonerna gjort de lätta flygplanen till goda vapen i försvaret mot invasion över landgränsen och över sjön.

Den tekniska utvecklingen har gjort att stridsmedlen blivit d y r a r e . Det är en nackdel för en liten stat. Småstaten har fått svårare än förr att reda sig e n s a m .

D e s t r a t e g i s k a f ö r h å l l a n d e n a i dagens läge mellan öst och väst kännetecknas av

a t t Sovjetunionen har övermakt till lands, som kan göra sig gällande på europeiska kontinenten,

a t t västmakterna har stor övermakt till sjöss, som medger dem att skicka folk och materiel över havet,

a t t västmakterna har övervikt i fråga om flyg, i varje fall i kvalitet, och att detta är inriktat på strategiskt bombkrig med atombomber, medan Sovjets inriktas på försvar med jaktflyg samt på stöd åt armén med jakt- och attackflyg i första hand och först i andra hand på hemortsluftkrig.

Västmakternas dominerande strategi i ett eventuellt krigs början blir att på allt sätt underlätta bombkriget mot ryska hemorten; Sovjets blir att hindra eller försvåra bombkriget genom att skjuta fram sina positioner i Europa västerut och att störa sjöförbindelserna över Atlanten.

Detta betyder bl a att S k a n d i n a v i e n kommer i farozonen. Även om västmakternas flyg inte nödvändigt behöver baseras där, kommer viktiga flygningar att gå rakt över vårt land. För Sovjet blir det önskvärt att möta i tid genom att disponera baser och radar i Skandinavien. Sovjets ubåtsflotta måste ut ur Östersjön och behöver baser på norska västkusten. För västmakterna är det viktigt att Sunden korkas till och att Norge inte blir ryskt basområde.

Om vi kommer med i kriget är det en stor fördel, om Skandinavien kan försvaras som en strategisk enhet. Det ger större möjligheter till kraftsamling och djupförsvar. Framför allt på flygets område blir det möjligt att snabbt sända krafterna åt rätt håll i skiftande lägen. En gemensam ledning av politiken, operationerna och försörjningen ger också större utbyte av de tre ländernas totala resurser. Av största vikt är emellertid att alla tre är förhållandevis lika rustade, d v s att de offra ungefär lika stor del av den årliga nationalinkomsten på försvaret. Danmarks och Norges nuvarande militära svaghetstillstånd är en fara för freden och för hela Skandinavien. Viktigast i nuläget är att våra grannländer rustar upp, ännu viktigare än att de går i formellt förbund med oss. En sådan upprustning är inte möjlig utan betydande hjälp västerifrån.

Viktigast för oss och även för Skandinavien är att d e t s v e n s k a f ö r s v a r e t är starkt och tidsenligt och anpassat efter den förut skisserade tekniska utvecklingen. Vi får inte lämna luckor eller blottor utan måste tvinga en stormakt, som vill betvinga oss, att sätta in verkligt betydande krafter och sålunda göra hela företaget mindre åtråvärt.

Vi måste kunna hindra bombflyget att genom bombanfall mot huvudstaden och andra mål i hemorten lamslå vår försörjning och undergräva motståndsförmågan. Det kräver främst jaktflyg med radar samt civilförsvar och luftvärn.

Vi bör kunna anfälla robotbaser, från vilka en förhärjande bekämpning av våra städer kan utgå. Detta kan endast ske genom attackflyg, skyddat av jaktflyg.

Vi måste kunna hindra luftinvasion, främst genom att med jaktflyg skjuta ned trupptransportplanen så att truppen inte kommer fram, därefter med rör-

liga lantstridskrafter som ingriper mot den trupp som ändå lyckas nå hit.

Vi måste kunna hindra invasion över landgränsen i norr eller åtminstone göra den till en segsliten och kostsam operation. Därtill behövs väl utrustade lantstridskrafter, stödda av flyg som hindrar fiendens flyg att lamslå våra trupper.

Vi måste kunna möta en invasion över havet - Bottniska viken, Östersjön, Öresund, Västerhavet - redan utanför kusten så att minsta möjliga trupp lyckas ta sig i land och bita sig fast. Det kräver attackflyg och sjöstridskrafter och bakom dem lantstridskrafter som spelar målvaktens roll i laget. Den snabbaste delen i detta är attackflyget, som utan ombasering kan slå åt olika håll med kort mellanrum.

Vi måste kunna hindra fiendens flyg att nedkämpa eller nedhålla lant- och sjöstridskrafterna och attackflyget. Annars blir de ur stånd att fylla sin uppgift i invasionsförsvaret. Det kräver jaktflyg och åter jaktflyg.

Vårt lands stora yta och ringa folkmängd gör försvaret utomordentligt svårt. Även om vi ökar försvarsbördorna räcker krafterna inte till för att täcka hela landet. Ej heller kan vi gentemot en stormakts resurser hålla ut längre än till en viss tid. Försvaret skall vinna tid tills hjälp kan anlända innan hela landet är ödelagt eller ockuperat. Endast om utrustningen är tekniskt fullgod är detta möjligt och endast om vi får förtroendefullt tekniskt samarbete med en stormakt kan vi hålla oss i toppen kvalitativt. Vi måste också ha klart för oss, att den tidsfrist, som det svenska försvaret behöver kunna ge oss, blir avsevärt mycket längre, om hjälpen skall improviseras - än om hjälpaktioner utifrån kan förberedas i fredstid. Den oförberedda hjälpen tar kanske lika många månader att få hit som den förberedda tar veckor.

Mot denna bakgrund måste man se ÖB:s krav på att modernisera det svenska försvaret och Chefens för flygvapnet av ÖB tillstyrkta förslag att förstärka jaktflyget. När Sverige beträtt isoleringens väg och sålunda måste bereda sig att kämpa ensamt, blir förstärkningar av försvaret särskilt betydelsefulla, såsom också regeringen antytt i utrikesdebatten den 9 februari i år.

